

Ratyfikacja Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej potrzebna tu i teraz

Karta Praw Podstawowych UE ≠ Europejska Karta Społeczna

W debacie o prawach społecznych często pojawia się pewne nieporozumienie: wiele osób myli Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej z Europejską Kartą Społeczną Rady Europy. Choć obie brzmią podobnie i dotyczą ochrony praw człowieka - są to dwa różne dokumenty, przyjęte przez dwie różne organizacje międzynarodowe, o odmiennym charakterze, zakresie i skutkach prawnych.

Karta Praw Podstawowych UE to dokument przyjęty przez Unię Europejską w 2000 roku, który wszedł w życie wraz z Traktatem z Lizbony w 2009 roku.

Europejska Karta Społeczna to dokument Rady Europy (nie mylić z UE!), przyjęty w 1961 r. i zrewidowany w 1996 r. to właśnie ta wersja (ZEKS) jest obecnie głównym punktem odniesienia w debacie o prawach socjalnych.

Kogo to obowiązuje?

Karta Praw Podstawowych UE obowiązuje w państwach członkowskich Unii Europejskiej; ale tylko wtedy, gdy stosują one prawo unijne (czyli nie zawsze i nie we wszystkich sprawach).

ZEKS jest niezależna od członkostwa w UE mogą ją ratyfikować wszystkie państwa Rady Europy (obecnie 46), a jej stosowanie nie jest ograniczone do konkretnych dziedzin prawa - ZEKS obejmuje cały katalog praw socjalnych.

Wiele ważnych kwestii - jak prawo do godziwego wynagrodzenia, prawo do ochrony zdrowia w pracy czy prawo do zabezpieczenia społecznego - nie są objęte skuteczną ochroną w ramach UE. Tu właśnie potrzebna jest Europejska Karta Społeczna dokument, który buduje pełny system ochrony socjalnej i daje realne narzędzia monitoringu.

Karta Praw Podstawowych UE nie zastępuje i nie dubluje Europejskiej Karty Społecznej. To nie jest wybór "albo-albo". Ratyfikacja ZEKS przez Polskę byłaby uzupełnieniem i wzmocnieniem ochrony praw pracowników i ich rodzin, a nie konkurencją wobec prawa UE.

Przypominamy:

Postulat ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej i protokołu o skardze zbiorowej od lat znajduje się w dokumentach programowych NSZZ „Solidarność”, w tym w Uchwale programowej XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (Spała, 19–20 października 2023 r.).

W ramach projektu „Rozwój zdolności NSZZ ‘Solidarność’ dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa” w kwietniu 2026 r. planowane jest seminarium dotyczące ratyfikacji ZEKS.

Barbara Surdykowska, ekspert prawny Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

